

PROCJENA POTREBA MALOLJETNIKA U SUKOBU SA ZAKONOM U HRVATSKOJ:

IZVJEŠĆE O PRAVIMA MALOLJETNIKA NA INFORMIRANJE, PREVOĐENJE I TUMAČENJE U KAZNENIM POSTUPCIMA

1. UVOD

Cilj provedene studije bio je ispitati stupanj znanja i percepciju mladih o postupcima u koje su bili uključeni, kako bi bolje razumjeli što im je bilo rečeno, što znaju o svojim pravima i o kaznenom postupku u koji su bili uključeni i njegovim posljedicama.

Izvešće sadrži metodologiju provedenog istraživanja koja uključuje opis sudionika, instrumenata korištenih u procjeni i proces provedbe istraživanja. Također, izvešće sadrži rezultate dobivene istraživanjem, kao i kratki zaključak.

2. METODOLOGIJA

2.1. Sudionici

Istraživanje je provedeno tijekom rujna i listopada 2018. godine u Centru za pružanje usluga u zajednici Split, Centru za socijalnu skrb Split i udruzi MoSt. Uzorak ispitanika koji su sudjelovali u istraživanju je bio prigodan.

Ukupno **14 sudionika** je ispunilo **Upitnik o pravima u kaznenim postupcima**. Pet sudionika su maloljetnici. Dobili smo usmeni pristanak roditelja za sudjelovanje maloljetnika u istraživanju.

Svi sudionici su muškog spola.

Prosječna dob ispitanika koji su ispunili Upitnik o pravima u kaznenim postupcima je **17.9** (17 godina, 10 mjeseci i 24 dana).

Raspon dobi ispitanika koji su sudjelovali u ispunjavanju upitnika kreće se od **16 do 19 godina**.

Prosječno vrijeme od početka izvršavanja odgojne mjere sudionika koji su ispunili Upitnik o pravima u kaznenim postupcima je **275.4 dana**.

Ukupno **6 sudionika** koji su ispunili Upitnik o pravima u kaznenim postupcima, izvršavaju odgojnu mjeru **pojačane brige i nadzora** (42.86%), **1 sudionik** izvršava odgojnu mjeru **pojačane brige i nadzora uz pridržaj maloljetničkog zatvora** (7.14%), **3 sudionika** izvršavaju odgojnu mjeru **upućivanja u odgojnu ustanovu** (21.43%), **3 sudionika** izvršavaju posebnu obvezu **uključivanja u rad humanitarnih organizacija** (21.43%), a **1 sudionik** izvršava posebnu obvezu

uključivanja u pojedinačni ili skupni psihosocijalni tretman u savjetovalištu za mlade (7.14%).

Ukupno **6 sudionika** sudjelovalo je u **jednoj provedenoj fokus grupi**. Četiri sudionika su maloljetnici. Dobili smo usmeni pristanak roditelja za sudjelovanje maloljetnika u istraživanju.

Svi sudionici su muškog spola.

Prosječna dob sudionika koji su bili uključeni u fokus grupu je **17.5** godina.

Raspon godina ispitanika koji su sudjelovali u fokus grupi je od **17 do 19 godina**.

Prosječno vrijeme od početka izvršavanja odgojne mjere sudionika koji su ispunili Upitnik o pravima u kaznenim postupcima je **255.33 dana**.

Četiri sudionika koji su bili uključeni u fokus grupu izvršavaju odgojnu mjeru **upućivanja u odgojnu ustanovu** (66.66%), **1 sudionik** izvršava odgojnu mjeru **pojačane brige i nadzora uz pridržaj maloljetničkog zatvora** (16.67), a **1 sudionik** izvršava posebnu obvezu **uključivanja u rad humanitarnih organizacija** (16.67).

Svi ispitanici koji su sudjelovali u fokus grupi izjašnjavaju se kao **Hrvati**. **Pet sudionika** je odgojnu mjeru ili posebnu obvezu dobilo za **jedno kazneno djelo**, a **jedan** za **više kaznenih djela**.

Tri ispitanika koja su sudjelovala u fokus grupi počinila su kazneno djelo **pokušaja ubojstva** (50%), **1 ispitanik** kazneno djelo **silovanja** (16.67%), **1 ispitanik** kazneno djelo **neovlaštenog posjedovanja, proizvodnje i trgovanja drogama** (16.67%) i **1 ispitanik** kazneno djelo **tjelesne ozljede** (16.67%).

2.2. Instrumenti

Upitnik o pravima u kaznenim postupcima je preveden od strane voditeljice i istraživačice na projektu, kako bi se dobio što točniji prijevod.

Za potrebe prijevoda smo analizirali hrvatski zakonski okvir na engleskom i hrvatskom jeziku (Zakon o sudovima za mladež, Zakon o kaznenom postupku, Zakon o izvršavanju sankcija izrečenih maloljetnicima za kaznena djela i prekršaje, Direktive Europskog parlamenta i Vijeća 2012/13 / EU, 2016/800 , 2010/64 / EU), kako bi koristili stručnu terminologiju koja se upotrebljava u našem pravnom sustavu.

Upitnik o pravima u kaznenim postupcima sadrži 43 tvrdnje, te 2 pitanja esejskog tipa, kojima smo htjeli definirati razinu znanja i informiranosti sudionika o njihovim pravima, kada su bili uključeni u kaznene postupke. Sudionici su dali svoj odgovor na svaku od 43 tvrdnje označavanjem slova T ako su procijenili da je tvrdnja točna, ili slova N ako su procijenili da je tvrdnja netočna. Na posljednja dva pitanja esejskog tipa ispitanici su davali opisne odgovore, odnosno vlastito mišljenje i obrazloženje. Sudionicima je dana uputa o ispunjavanju upitnika o ispunjavanju upitnika:

*"Provodimo projekt čiji je cilj otkriti u kojoj mjeri djeca koja izvršavaju odgojnu mjeru izrečenu od strane suda, znaju o pravima koja imaju tijekom svih faza svog sudskog postupka (uhićenje, suđenje i izvršavanje mjere). Kako bismo ostvarili ovaj cilj, potrebna nam je tvoja pomoć i sudjelovanje. Postaviti ćemo ti niz pitanja o različitim pravima djece tijekom različitih faza sudskog postupka (uhićenje, suđenje i izvršavanje mjere). Molimo te pažljivo pročitaj svaku tvrdnju i označi sa **T** (točno) ako misliš da je tvrdnja točna ili **N** (netočno) ako misliš da je tvrdnja netočna. Imaj na umu da ne postoje točni ili pogrešni odgovori, pa te stoga molimo da odgovaraš na pitanja u skladu sa svojim osobnim znanjem i iskustvom. Rezultati ovog istraživanja, kao ni tvoji odgovori, neće imati nikakav utjecaj na tvoju situaciju. Odgovori na ovaj upitnik su anonimni što znači da za prikupljanje podataka ne moramo znati tko je što odgovorio. Molimo te, nemoj upisivati svoje ime ili bilo koji drugi podatak koji može otkriti tvoj identitet".*

Nacrt fokus grupe i popratni materijali su prevedeni od strane voditeljice i istraživačice na projektu, kako bi se dobio što točniji prijevod. Moderatorica i pomoćnica moderatorice (istraživačica i voditeljica projekta) su se prethodno pripremile za vođenje fokus grupe proučavanjem svih dodatnih materijala, kako bi predvidjele i kontrolirale nesistemske čimbenike koji bi mogli utjecati na pouzdanost procesa.

Sudionicima su dane upute o sudjelovanju u fokus grupi:

"Predstaviti ćemo vam slučaj djeteta koje je počinilo kazneno djelo. Pročitati ću vam priču i postaviti ću vam neka pitanja vezana za prava koja ta osoba ima u ovoj fazi sudskog postupka. Vi ćete na ta pitanja odgovoriti i komentirati ih dajući svoje mišljenje. Imate li kakvih nejasnoća prije nego počnemo?"

2.3. Postupak

2.3.1. Primjena upitnika o pravima djece u kaznenim postupcima

Kako bismo dobili odobrenje za provedbu istraživanja s djecom koja izvršavaju neku od odgojnih mjera izrečenu od strane suda, kontaktirali smo ravnatelja Centra za socijalnu skrb Split i ravnatelja Centra za pružanje usluga u zajednici Split. Ravnateljima je dana na uvid pismena suglasnost Ministarstva za demografiju, obitelj, mlade i socijalnu politiku za provedbu istraživanja. Nakon sastanka i obrazloženja ciljeva projekta dobili smo dozvolu za provedbu projekta.

Socijalne pedagoginje Centra za socijalnu skrb su kontaktirale djecu koja izvršavaju odgojnu mjeru (pojačana briga i nadzor, uključivanje u rad humanitarnih organizacija, uključivanje u pojedinačni ili skupni psihosocijalni tretman u savjetovalištu za mlade, pojačana brige i nadzor uz pridržaj maloljetničkog zatvora), kao i njihove roditelje i dogovorile termin za individualnu primjenu upitnika. ukupno

11 ispitanika upućeno je od strane Centra za socijalnu skrb Split. Kod svake primjene upitnika djeci je detaljno objašnjena svrha istraživanja i uručen im je informativni letak sa svim potrebnim informacijama o sudjelovanju. Svi ispitanici su potpisali informativni letak i time pristali sudjelovati u istraživanju. Za djecu mlađu od 18 godina koja su sudjelovala u istraživanju smo dobili usmeni pristanak njihovih roditelja za sudjelovanje. Upitnici su primijenjeni u prostorijama Centra za socijalnu skrb i udruge MoSt.

Centar za pružanje usluga u zajednici uputio je 3 korisnika koji izvršavaju odgojnu mjeru upućivanja u odgojnu ustanovu na sudjelovanje u istraživanju popunjavanjem upitnika. Kod svake primjene upitnika djeci je detaljno objašnjena svrha istraživanja i uručen im je informativni letak sa svim potrebnim informacijama o sudjelovanju. Svi ispitanici su potpisali informativni letak i time pristali sudjelovati u istraživanju. Za djecu mlađu od 18 godina koja su sudjelovala u istraživanju odgajatelji ustanove su dobili usmeni pristanak njihovih roditelja za sudjelovanje. Upitnici su primijenjeni u prostorijama Centra za pružanje usluga u zajednici i udruge MoSt.

2.3.2. Provedba fokus grupe

U fokus grupi je sudjelovalo ukupno 6 ispitanika. Jedan ispitanik koji izvršava odgojnu mjeru pojačane brige i nadzora uz pridržaj maloljetničkog zatvora je upućen od strane Centra za socijalnu skrb Split, a 5 ispitanika koji izvršavaju odgojnu mjeru upućivanja u odgojnu ustanovu su upućeni od strane Centra za pružanje usluga u zajednici Split. Fokus grupa je provedena u udruzi MoSt. Ispitanici su prije početka fokus grupe pomoćnici moderatorice individualno dali sve potrebne podatke koji su se od njih tražili, kao što je dob, nacionalnost, vrsta kaznenog djela itd. Nakon toga je pomoćnica moderatorice uključila glasovni snimač i moderatorica je započela s provedbom fokus grupe. Pomoćnica moderatorice je bilježila sve odgovore prema nacrtu za fokus grupu. Fokus grupa trajala je 47 minuta a ispitanici su rado sudjelovali i odgovarali na postavljena pitanja. Sudjelovali su u raspravi i izmjenjivali mišljenja.

3. REZULTATI

3.1. Uhićenje

3.1.1. Pravo djece na informacije

a) Pravo djece da znaju za što ih se optužuje

Fokus grupa: Ispitanici su pokazali znanje o pravu djece da znaju za što ih se optužuje.

Upitnik:

- Tvrdnja 1 (*Dijete ima pravo dobiti objašnjenje za što je optuženo*): 14 ispitanika označilo je T (točno).

b) Pravo djece na uvid u svoj sudski spis

Fokus grupa: Ispitanici su pokazali znanje o pravu djece na uvid u svoj sudski spis.

Upitnik:

- Tvrdnja 12 (*Dijete ima pravo uvida u informacije iz svog sudskog spisa*): 12 ispitanika označilo je T (točno), 2 ispitanika označila su N (netočno).

- Tvrdnja 13 (*Odvjetnik djeteta ima pravo uvida u informacije iz sudskog spisa djeteta*): 13 ispitanika označilo je T (točno), 1 ispitanik označio je N (netočno).

- Tvrdnja 14 (*Dijete ima pravo na žalbu ako mu nije omogućeno da dobije uvid u svoj sudski spis*): 13 ispitanika označilo je T (točno), 1 ispitanik označio je N (netočno).

c) Pravo djece da dobiju pisanu obavijest o svojim pravima

Fokus grupa: Ispitanici su pokazali znanje o pravu djece da dobiju pisanu obavijest o svojim pravima.

Upitnik:

- Tvrdnja 18 (*Dijete koje je uhićeno ima pravo dobiti pisanu obavijest o svojim pravima*): 14 ispitanika označilo je T (točno).

d) Pravo djece na šutnju

Fokus grupa: Ispitanici su pokazali znanje o pravu djece na šutnju.

Upitnik:

- Tvrdnja 4 (*Dijete ima pravo na šutnju*): 13 ispitanika označilo je T (točno), 1 ispitanik označio je N (netočno).

e) Pravo djece na zdravstvenu zaštitu

Fokus grupa: Ispitanici su pokazali znanje o pravu djece na zdravstvenu zaštitu.

Upitnik:

- Tvrdnja 23 (*Dijete ima pravo na liječnički pregled*): 14 ispitanika označilo je T (točno).

3.1.2. Pravo djece na prevođenje i tumačenje

Fokus grupa: Ispitanici su pokazali znanje o pravu djece na prevođenje i tumačenje.

Upitnik:

- Tvrdnja 5 (*Dijete ima pravo na prevoditelja ako ne razumije jezik*): 13 ispitanika označilo je T (točno), 1 ispitanik označio je N (netočno).
- Tvrdnja 6 (*Dijete iz inozemstva ima pravo na primjerenu pomoć (prevođenje/usmeno prevođenje) ako želi razgovarati sa svojim odvjetnikom*): 13 ispitanika označilo je T (točno), 1 ispitanik označio je N (netočno).
- Tvrdnja 7 (*Dijete koje ne čuje ili ne vidi ima pravo razgovarati sa svojim odvjetnikom na način koji mu/joj je razumljiv*): 14 ispitanika označilo je T (točno).
- Tvrdnja 8 (*Dijete iz inozemstva ima pravo na žalbu ako nije razumjelo ono što mu/joj je bilo rečeno*): 11 ispitanika označilo je T (točno), 2 ispitanika označila su N (netočno), 1 ispitanik nije dao svoj odgovor na tvrdnju.
- Tvrdnja 9 (*Dijete koje ne čuje ili ne vidi ima pravo na žalbu ako nije razumjelo ono što mu/joj je bilo rečeno*): 12 ispitanika označilo je T (točno), 2 ispitanika označila su N (netočno).
- Tvrdnja 10 (*Dijete iz inozemstva ima pravo dobiti važne informacije napismeno i na jeziku koje razumije (na primjer: konačnu presudu)*): 13 ispitanika označilo je T (točno), 1 ispitanik označio je N (netočno).
- Tvrdnja 11 (*Dijete koje ne čuje ili ne vidi ima pravo dobiti važne informacije napismeno (na Brailleovom pismu na primjer) i na jeziku koje razumije (na primjer: konačnu presudu)*): 14 ispitanika označilo je T (točno).

3.1.3. Pravo djece na odvjetnika

a) Pravo na odvjetnika

Fokus grupa: Svi ispitanici su pokazali znanje o pravu djece na odvjetnika, ali su dva ispitanika iskazala mišljenje da je David dužan i platiti tog odvjetnika.

Upitnik:

- Tvrdnja 24 (*Dijete ima pravo da pomoć/zastupanje odvjetnika*): 14 ispitanika označilo je T (točno).
- Tvrdnja 25 (*Dijete ima pravo na besplatno zastupanje od strane odvjetnika*): 13 ispitanika označilo je T (točno), 1 ispitanik označio je N (netočno).

b) Pravo djece na povjerljivost komunikacije s odvjetnicima

Fokus grupa: Svi ispitanici su pokazali znanje o pravu djece na povjerljivost komunikacije s odvjetnicima, ali dva ispitanika su iskazala mišljenje da David nema pravo razgovarati sa svojim odvjetnikom prije policijskog ispitivanja, a jedan ispitanik je iskazao mišljenje da Davidov odvjetnik ne bi trebao reći Davidu što će se dogoditi tijekom policijskog ispitivanja.

Upitnik:

- Tvrdnja 16 (*Dijete ima pravo razgovarati s odvjetnikom prije policijskog ispitivanja*): 11 ispitanika označilo je T (točno), 3 ispitanika označila su N (netočno).
- Tvrdnja 17 (*Dijete ima pravo zadržati za sebe o čemu je razgovarao/la s odvjetnikom*): 14 ispitanika označilo je T (točno).

3.1.4. Pravo djece da njihovi nositelji roditeljske odgovornosti budu informirani

Fokus grupa: Ispitanici su pokazali znanje o pravu djece da njihovi nositelji roditeljske odgovornosti budu informirani, ali jedan ispitanik je iskazao mišljenje da David ne bi trebao biti informiran da ima pravo na telefonski poziv roditeljima da im kaže što se dogodilo.

Upitnik:

- Tvrdnja 2 (*Dijete ima pravo nazvati blisku osobu*): 12 ispitanika označilo je T (točno), 2 ispitanika označila su N (netočno).
- Tvrdnja 3 (*Dijete ima pravo obavijestiti svoje roditelje da je uhićeno*): 13 ispitanika označilo je T (točno), 1 ispitanik označio je N (netočno).

3.1.5. Pravo djece da daju izjavu u prisutnosti svog odvjetnika i nositelja roditeljske odgovornosti

Fokus grupa: Jedan ispitanik je pokazao znanje o pravu djece da daju izjavu u prisutnosti svog odvjetnika i nositelja roditeljske odgovornosti, a dva ispitanika su iskazala mišljenje da Davidovi roditelji ne bi trebali biti prisutni tijekom policijskog ispitivanja.

Upitnik:

- Tvrdnja 15 (*Dijete ima pravo na prisutnost odvjetnika tijekom policijskog ispitivanja*): 13 ispitanika označilo je T (točno), 1 ispitanik označio je N (netočno).

3.1.6. Ostala važna pitanja

a) Pravo djece lišene slobode da budu odvojena od odraslih osoba u pritvoru

Fokus grupa: Ispitanici su pokazali znanje o pravu djece lišene slobode da budu odvojena od odraslih osoba u pritvoru.

Upitnik:

- Tvrdnja 19 (*Dijete koje je uhićeno mora biti odvojeno od odraslih osoba koje su također uhićene*): 12 ispitanika označilo je T (točno), 2 ispitanika označila su N (netočno).

b) Pravo djece da ih se u pritvoru ne drži više od 48 sati

Fokus grupa: Ispitanici su pokazali znanje o pravu djece da ih se u pritvoru ne drži više od 48 sati.

Upitnik:

- Tvrdnja 20 (*Dijete ne smije biti u pritvoru dulje od 48 sati*): 12 ispitanika označilo je T (točno), 2 ispitanika označila su N (netočno).

c) Pravo na korištenje audiovizualnih sredstava

Fokus grupa: Dva ispitanika su pokazala znanje o pravu na korištenje audiovizualnih sredstava, a tri ispitanika su iskazala mišljenje da Davidovo ispitivanje ne bi trebalo biti snimano.

Upitnik:

- Tvrdnja 21 (*Policijsko ispitivanje može biti snimano video uređajem*): 14 ispitanika označilo je T (točno).
- Tvrdnja 22 (*Dijete ima pravo da se njegove/njene video snimke ne objavljuju*): 13 ispitanika označilo je T (točno), 1 ispitanik označio je N (netočno).

3.2. Suđenje

3.2.1. Pravo djece na informacije

a) Pravo djece na žalbu na presudu

Fokus grupa: Ispitanici su pokazali znanje o pravu djece na žalbu na presudu.

Upitnik:

- Tvrdnja 32 (*Dijete ima pravo žalbe na izrečenu odgojnu mjeru*): 14 ispitanika označilo je T (točno).

b) Pravo djece na suđenje koje je zatvoreno za javnost

Fokus grupa: Ispitanici su pokazali znanje o pravu djece na suđenje koje je zatvoreno za javnost.

Upitnik:

- Tvrdnja 33 (*Dijete ima pravo na suđenje koje je zatvoreno za javnost*): 14 ispitanika označilo je T (točno).

c) Pravo djece na žalbu u slučaju nepoštivanja njihovih prava

Fokus grupa: Ispitanici su pokazali znanje o pravu djece na žalbu u slučaju nepoštivanja njihovih prava.

Upitnik:

- Tvrdnja 34 (*Dijete ima pravo na žalbu i naknadu štete ako njegova/njena prava nisu poštivana*): 14 ispitanika označilo je T (točno).

d) Pravo djece na privatnost

Fokus grupa: Ispitanici su pokazali znanje o pravu djece na privatnost.

Upitnik:

- Tvrdnja 35 (*Dijete ima pravo da se ne govori o njegovom/njenom privatnom životu*): 13 ispitanika označilo je T (točno), 1 ispitanik označio je N (netočno).
- Tvrdnja 36 (*Dijete ima pravo na zaštitu vlastite privatnosti od medija (na primjer: televizije, novina, itd.)*): 14 ispitanika označilo je T (točno).

3.2.2. Pravo djece da budu u pratnji svojih nositelja roditeljske odgovornosti i odvjetnika

Fokus grupa: Jedan ispitanik je pokazao znanje o pravu djece da budu u pratnji svojih nositelja roditeljske odgovornosti i odvjetnika, a dva ispitanika su iskazala mišljenje da Davidovi roditelji ne bi trebali biti prisutni tijekom suđenja.

Upitnik:

- Tvrdnja 29 (*Dijete ima pravo na prisutnost svojih roditelja tijekom suđenja*): 12 ispitanika označilo je T (točno), 2 ispitanika označila su N (netočno).
- Tvrdnja 30 (*Dijete ima pravo čekati odvjetnika na svom suđenju*): 12 ispitanika označilo je T (točno), 2 ispitanika označila su N (netočno).
- Tvrdnja 31 (*Dijete ima pravo na prisutnost odvjetnika tijekom postupka utvrđivanja identiteta*): 13 ispitanika označilo je T (točno), 1 ispitanik označio je N (netočno).

3.2.3. Pravo djece da budu osobno nazočna na svom suđenju i da sudjeluju u njemu

Fokus grupa: Četiri ispitanika su pokazala znanje o pravu djece da budu osobno nazočna na svom suđenju i da sudjeluju u njemu, a dva ispitanika su iskazala mišljenje da govornici na suđenju ne trebaju upotrebljavati jezik prilagođen djeci.

Upitnik:

- Tvrdnja 27 (*Dijete ima pravo biti prisutno i sudjelovati u svom suđenju, biti saslušano i dati svoje mišljenje*): 14 ispitanika označilo je T (točno).
- Tvrdnja 28 (*Dijete koje nije bilo prisutno na svom suđenju ima pravo na drugo suđenje*): 12 ispitanika označilo je T (točno), 2 ispitanika označila su N (netočno).

3.2.4. Pravo djece na pojedinačnu ocjenu

Fokus grupa: Četiri ispitanika su pokazala znanje da djeca imaju pravo na pojedinačnu ocjenu, a jedan ispitanik je iskazao mišljenje da prije suđenja nitko ne bi trebao procijeniti ni Davida ni njegove roditelje.

Upitnik:

- Tvrdnja 26 (*Dijete ima pravo na individualnu procjenu prije početka suđenja*): 12 ispitanika označilo je T (točno), 2 ispitanika označila su N (netočno).

3.3. Izvršavanje odgojne mjere

3.3.1. Pravo djece da dobiju pisanu obavijest o svojim pravima i obavezama te pravilnik odgojne ustanove

Fokus grupa: Ispitanici su pokazali znanje o pravu djece da dobiju pisanu obavijest o svojim pravima i obavezama te pravilnik odgojne ustanove.

3.3.2. Pravo djece na komunikaciju s članovima obitelji

Fokus grupa: Ispitanici su pokazali znanje o pravu djece na komunikaciju s članovima obitelji.

Upitnik:

- Tvrdnja 37 (*Dijete koje se nalazi u odgojnoj ustanovi ima pravo viđati svoju obitelj*): 14 ispitanika označilo je T (točno).

3.3.3. Pravo djece na zdravstvenu zaštitu

Fokus grupa: Ispitanici su pokazali znanje o pravu djece na zdravstvenu zaštitu.

Upitnik:

- Tvrdnja 38 (*Odvjetnik djeteta koje se nalazi u odgojnoj ustanovi ima pravo tražiti da liječnik pregleda dijete*): 13 ispitanika označilo je T (točno), 1 ispitanik označio je N (netočno).

- Tvrdnja 39 (*Dijete koje se nalazi u odgojnoj ustanovi ima pravo na liječnički pregled*): 14 ispitanika označilo je T (točno).

- Tvrdnja 40 (*Roditelji djeteta koje se nalazi u odgojnoj ustanovi imaju pravo tražiti da liječnik pregleda dijete*): 13 ispitanika označilo je T (točno), 1 ispitanik označio je N (netočno).

3.3.4. Pravo djece na obrazovanje

Fokus grupa: Ispitanici su pokazali znanje o pravu djece na obrazovanje.

Upitnik:

- Tvrdnja 41 (*Dijete koje se nalazi u odgojnoj ustanovi ima pravo na obrazovanje i osposobljavanje*): 13 ispitanika označilo je T (točno), 1 ispitanik nije dao svoj odgovor na tvrdnju.

3.3.5. Pravo djece na slobodu izbora u vezi vjerske (ne)pripadnosti

Fokus grupa: Ispitanici su pokazali znanje o pravu djece na slobodu izbora u vezi vjerske (ne)pripadnosti.

Upitnik:

- Tvrdnja 42 (*Dijete koje se nalazi u odgojnoj ustanovi ima pravo prakticirati svoju vjeroispovijest i vjerovanja*): 13 ispitanika označilo je T (točno), 1 ispitanik nije dao svoj odgovor na tvrdnju.

3.3.6. Pravo djece da imaju pristup programima socijalne reintegracije

Fokus grupa: Ispitanici su pokazali znanje o pravu djece da imaju pristup programima socijalne reintegracije.

Upitnik:

- Tvrdnja 43 (*Dijete koje se nalazi u odgojnoj ustanovi ima pravo pohađati radionice koje će mu pomoći da se reintegrira u društvo*): 13 ispitanika označilo je T (točno), 1 ispitanik nije dao svoj odgovor na tvrdnju.

3.3.7. Pravo djece na pojedinačnu ocjenu

Fokus grupa: Četiri ispitanika su pokazala znanje o pravu djece na pojedinačnu ocjenu, a jedan ispitanik je iskazao mišljenje da Davida nitko ne bi trebao procijeniti na početku izvršavanja odgojne mjere.

4. ZAKLJUČAK

U zaključku su navedeni rezultati primjene upitnika i fokus grupe koji upućuju na iznimno visok stupanj znanja ispitanika na pojedinim tvrdnjama.

Rezultati primjene upitnika i provedbe fokus grupe ukazuju na maksimalnu razinu informiranosti ispitanika o pravu djece da znaju za što su optužena u fazi uhićenja, pravu djece koja su uhićena da dobiju pisanu obavijest o svojim pravima, pravu djece na zdravstvenu zaštitu u fazi uhićenja, pravu djece na žalbu na izrečenu presudu, pravu djece na suđenje koje je zatvoreno za javnost, pravu djece na žalbu i naknadu štete ako njihova prava nisu poštivana u fazi suđenja, pravu djece na komunikaciju s članovima obitelji u fazi izvršavanja odgojne mjere, pravu djece na obrazovanje u fazi izvršavanja odgojne mjere, pravu djece na slobodu izbora u vezi vjerske (ne)pripadnosti u fazi izvršavanja odgojne mjere i pravu djece na pristup programima socijalne reintegracije u fazi izvršavanja odgojne mjere.